

"חובת הדיווח על עבירה בקטין על פי חוק

וחקירת תלמידים כקורבנות או כעדים"

הצעה לפעילות להטמעת חוזר מנכ"ל סט(3)ב

הסדנא מבוססת על החוברת "איתור ילדים בסיכון- מערך הטמעה", מאת בטי ריטבו ושמואל גולדשטיין, הוצאת משרד החינוך ואשלים, תשס"ו

רציונל:

העשייה החינוכית מזמנת מצבים של היכרות יומיומית מתמשכת עם התלמידים, כזו המאפשרת התבוננות מקרוב על היבטים שונים בחייהם וכך גם על שינויים בהתנהגותם. ילדים רבים המצויים בסיכון, מאותרים על ידי אנשי חינוך, הן במקרים בהם התלמיד בוחר בהם להיות אנשי סודו והן במקרים בהם אנשי החינוך מתרשמים כי קיימים סימני שאלה ודאגה לגבי תפקודו של התלמיד. חובתנו החוקית והמוסרית מחייבת התמצאות והיכרות עם החוק והנהול של חובת הדיווח ושלחקירת תלמידים כקורבנות או כעדים.

הנסיבות:

חוזר מנכ"ל החדש נכתב בעקבות תיקונים שנעשו בחוק העונשין: **נוספה חובת דיווח על עבירות מין שנעשו בידי בני משפחה מתחת לגיל 18**, ונערכו שינויים **בחוק דיני ראיות** (חקירת ילדים) במקרים של חקירת ילדים כקורבנות או כעדים ללא ידיעת ההורים ובסוגיית הליווי לחקירה.

קהל היעד:

הסדנא מיועדת לצוותים חינוכיים ועשויה לסייע בעבודה עם חדר המורים בנושא.

מטרות:

1. הגברת המודעות לתופעת ההתעללות בקטינים ובחסרי ישע.
2. שיפור כישורי זיהוי, איתור סימני מצוקה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

3. היכרות עם אופן ההתנהלות הנדרש כשיש חשד לעבירה בקטין, כפי שהוא מחודש בחוזר המנכ"ל הנוכחי

מסרים חשובים הממוקדים בדיווח וב"שומרי סף":

- ערך חשיפת הפגיעה עולה על קדושת המשפחה והקבוצה.
- חשיפת הפגיעה מחייבת על פי החוק ואינה קשורה לשיקול דעת זה או אחר של אנשי מקצוע.
- חשוב לחשוף את הפגיעה באמצעות מבוגר שנותנים בו אמון.
- לאי חשיפת הפגיעה ישנם מחירים נפשיים קשים בטווח הקצר והארוך.
- חשיפת הפגיעה אינה הלשנה אלא תנאי הכרחי להתחלת שיקום והתמודדות.

מהלך

שלב א – מומלצת [הרצאה](#) של פקיד סעד או של חוקר ילדים, שיציג את החוקים הרלוונטיים, מטרותיהם ודרכי יישומם. וכן הכרת המושגים - קטין וחסר ישע, אחראי על הקטין, קטין נזקק, דיווח על חשד, "בצל" ול"אור" החוק, וכו'.

לחלופין, ניתן לקיים פנל בהשתתפות פקיד סעד ונציגי מערכת החינוך: יועצת, מפקחת, מדריכה, מנהלת. פקיד הסעד מתאר את החוק, ואנשי מערכת החינוך את חוזר מנכ"ל. לאחר מכן יוזמנו המשתתפים להציג שאלות לאנשי הפנל.

שלב ב

חלופה ראשונה: דיון

הכוונה למנחה – חשוב ביותר שאתה תנחה את הדיון. באופן כזה תוכל לכוון אותו להיבטים

רצוי שתכין לך רשימה של שאלות או סוגיות הנראות לך חשובות. הכנה כזו אף תסייע לך

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

ממנה, חשוב שתאפשר למשתתפים להתייחס לדברי המרצים, לעלות שאלות ולהביע

חלופה שניה: ניתוח אירוע כשלים

אמצעים:

1. אירוע "כשלים" – מצורף כנספח וכלי עזר לרישום הכשלים. יש להכין מספר עותקים כמספר המשתתפים.
2. מטול שקפים.
3. שקפים (לפחות 4-5 לכל קבוצה).
4. מצבעים (טושים) לכתיבה על שקפים (לפחות 4-5 לכל קבוצה).

צעד ראשון – חלוקת תדפיס "הכשלים" המציג אירוע שהתרחש בבית-הספר. עליך להסביר למשתתפים את משימתם: "בתיאור האירוע שקיבלתם מופיעים כשלים אחדים – פעולת בלתי נכונות או מוטעות. עליכם לאתר את הכשלים האלה".

צעד שני – מתן 15 דקות לקריאה, ולאיתור הכשלים.

צעד שלישי – דיון המבוסס על הצגת הכשלים שאותרו ואלה שלא אותרו.

הכוונה למנחה – עליך לבקש שכל "כשל" שאותר ינומק, מדוע המדווח סבור שמדובר

מה היה אומר פקיד הסעד בעניין זה?

מה היה אומר המנהל בעניין זה?

מה היה ההורה אומר?

מה הייתה אומרת היועצת החינוכית?

מה היה הילד אומר?

מה היה השוטר אומר?

אפשר להפגיש בין שתיים או יותר מבין הדמויות, ולבקש מהן לקיים בירור בסוגיה

חשוב שפקיד הסעד ישתתף בתפקיד של "מומחה" בעת הדיון המתפתח בעקבות הצגת הכשלים.

הכוונה למנחה – אם פקיד הסעד משתתף בחלק זה, עליך לתאם עמו מראש את

שלב ג – הצגת חוזר מנכ"ל

אמצעים:

מספר עותקים של חוזר מנכ"ל ([קובץ להדפסה](#))

צעד ראשון – חלוקת חוזר מנכ"ל

צעד שני - תיאור חוזר מנכ"ל ותוכנו. המנחה יתמקד במיוחד בנקודות הבאות:

- ☐ הגדרת המושג "התעללות".
- ☐ הסברת תופעת ההתעללות
- ☐ תיאור של סימנים בסיסיים להתעללות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

- הצגת המשנה החינוכית של החוזר
- הצגת הנהלים
- הנחייה לאיש חינוך במקרה שתלמיד חושף בפניו את דבר הפגיעה בו.
- מתן דגש על עבודה בין-מקצועית עם אנשים בתוך מערכת החינוך ומחוצה לה.
- חשיבות המניעה של פגיעות בילדים ובבני נוער.

הכוונה למנחה – השתדל להיות צמוד לנקודות המפורטות בנספח מס' 2, או בחר מתוכן את

שלב ד – עיבוד רגשי

התלבטויות ודילמות העולות מחובת הדיווח.

חומר רקע עיוני - עמוד 59 בחוברת איתור ילדים בסיכון.

עבודה בקבוצות קטנות – הנושא: לדווח, לא לדווח?

צעד ראשון - חלוקת המשתתפים לקבוצות בנות 5-7 משתתפים בקבוצה.

צעד שני - מתן הוראות לקבוצות:

1. עליכם לקיים דיון בקבוצה שבו תבררו את הדילמות והקשיים האישיים, חברתיים, ערכיים, מקצועיים, מערכתיים ואחרים המתעוררים אצלכם בעניין חובת הדיווח.
2. כל קבוצה תרכז את עיקרי טיעוניה בכתב (במידת האפשר על-גבי שקפים) לקראת הצגתם במליאה. המציגים יתבקשו לארגן את הדברים באופן מסודר ולערוך אותם בכותרות ובכותרות משנה.

דיון במליאה – הצגת תוצרי הקבוצות הקטנות, ודיון הממוקד בדרכים ובמענים שיקלו על ביצוע חובת הדיווח.

הָכוּנָה לַמִּנְחָה – השתדל לתמוך בקשיים שמבטאים המשתתפים. תן לקשיים אלה

במפגש זה צפוי שחלק מהמשתתפים יגיבו בכעס נגד הרשויות: פקידי סעד, מפקחים,

על המנחה להקשיב לאמירות אלו, לא להתנגד להן, ולהגיד שישנם מקרים שאכן דברים

ברקע קיימים גם הפחדים והחששות של המדווח מתוצאות הדיווח. באיזו מידה הדיווח יסבך

למרות הדילמות הרבות שהועלו, הדיווח הוא חובה, ואינו משאיר מקום לשיקול דעת. יחד עם

סיכום והכללה – המנחה יערוך סיכום של המפגש ויחזק וידגיש בו את המסרים המרכזיים:

1. חובת הדיווח.
2. חשיבות ההתייעצות.
3. תפקיד הצוות הבין-מקצועי.
4. הקשר עם גורמי הטיפול בקהילה.
5. ההיערכות הבית ספרית במניעה ראשונית ושניונית
6. תפקידו של איש החינוך כדמות משמעותית לילד

הָכוּנָה לַמִּנְחָה – ביכולתך להסתייע ב"שאלות שכיחות", נספח מס' 7 ו-8 מתוך החוזר, שבו

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

חוזר מנכ"ל - נקודות להרצאה

א. חוק העונשין - חוזר המנכ"ל נכתב ברוח חוק העונשין המגדיר את התעללות וההזנחה (סעיפים 368, 362) כעבירות פליליות. עבירה שהיא חמורה ביותר כאשר המתעלל הוא הורה, בן משפחה או אחראי על הילד, וכן בן משפחה שטרם מלאו לו שמונה עשרה.

ב. חובת הדיווח – תיקון מס' 26 לחוק העונשין קובע, שעל כל אדם חלה חובת הדיווח לרשויות (פקיד הסעד או המשטרה) בכל מקרה שעולה יסוד סביר לחשוב כי נעברה עבירה בקטין (ילד מגיל 0 – 18). חובה זו מוחמרת כאשר מדובר באנשי מקצוע ובכלל זה: מורים, מנהלים, מדריכים ועוד.

ג. למי מדווחים – הדיווח הוא לפקיד הסעד או למשטרה. בדרך-כלל מוצע לדווח לפקיד הסעד והוא ידווח למשטרה. כאשר מדווחים למשטרה, המשטרה לא תתחיל בהליך חקירה בטרם תדווח לפקיד הסעד.

ד. היוועצות מקצועית - מרגע שהמורה איתר התעללות או פגיעה בילד, חשוב שהוא עצמו יהיה מלווה לאורך כל הדרך באיש מקצוע מתוך בית-הספר או מחוצה לו. חוזר המנכ"ל מדגיש את חשיבות תהליך היוועצות מתחילת האיתור. עם כך היוועצות אינה באה במקום הדיווח.

ה. אחריות אישית - אחריות הדיווח מוטלת על איש החינוך שבפניו נחשפה ההתעללות או הפגיעה או שאצלו התעורר החשד בדבר ההתעללות. הדיווח חל על מאתר ההתעללות, גם אם התייעץ עם גורמים מקצועיים נוספים בתוך המערכת החינוכית או מחוצה לה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

ו. **חובת מנהל בית-הספר בעניין חובת הדיווח** - מנהל בית-הספר חייב ליידע את סגל העובדים של בית-הספר בדבר חובת הדיווח והעונשים הצפויים למי שלא יפעל על-פי החוק. כמו כן, עליו האחריות לוודא שהדיווח לפקיד הסעד ייעשה.

ז. **דרך ביצוע הדיווח** - הדיווח יכול להיעשות בעל-פה או בכתב, ואף בעילום שם, אך עשוי להיווצר מצב שהמדווח יידרש להסביר מדוע לא דיווח, ועליו תהיה חובת ההוכחה שהוא אומנם זה שדיווח.

ח. **אי-גילוי לבני המשפחה** - במקרה של חשד לפגיעה של בן משפחה בילד, אין ליידע את הורי הילד או מי מבני המשפחה על אודות החשד או הדיווח לפקיד הסעד או על חקירת חוקר ילדים.

ט. **מקרים שבהם יש ליידע את ההורים** - במקרה של פגיעה בילד בתוך מערכת החינוך על-ידי עובד או קטין אחר, חובת הדיווח היא לפקיד הסעד ויידוע ההורים בשיתוף עם פקיד הסעד.

י. **שיתוף פעולה עם פקיד הסעד** - יש לשתף פעולה עם פקיד הסעד ולענות על כל שאלותיו, וכך לגבי חקירת המשטרה.

יא. **שיתוף פעולה עם חוקר ילדים** - יש לאפשר לחוקר הילדים לחקור את הילד הנפגע בבית-הספר.

חוקר ילדים – עובד סוציאלי משירות המבחן לנוער, שנפגעי התעללות.

יב. **שיתוף פעולה עם עובד נוער במשטרת ישראל** - לגבי ילדים מתבגרים מגיל 14 ואילך, תהליך הדיווח זהה, אך החקירה מתבצעת על-ידי עובד נוער של משטרת ישראל ולא על-ידי

יג. מניעת פגיעה בחקירה - מורה המגלה או חושף חשד להתעללות חייב להיות זהיר ולהימנע מפגיעה בחקירה. כלומר, אל לו לקבל על עצמו תפקיד של חוקר, עליו להתרכז בשמיעת דברי הילד, בוודא הבנת הנאמר, במתן תמיכה רגשית, ועל-פי הנסיבות להזמין איש מקצוע טיפולי. (פקיד הסעד שמובא בסוד העניין דואג להגיש, בין השאר, סיוע טיפולי, במידה שמצא בכך צורך. לכן טוב יעשה המורה אם יתייעץ בנושא עם פקיד הסעד או עם היועצת החינוכית של בית-הספר הנמצאת בקשר שוטף עם פקיד הסעד).

יד. מקרה חירום – מצב שבו סבור העובד שקיימת סכנה חמורה לשלומו של הילד. במקרה של מצב חירום ניתן לפנות במקביל גם לפקיד הסעד וגם למשטרה ולבקש התערבותם המיידית.

טו. העמקת הקשרים עם פקיד הסעד - חוזר המנכ"ל מכון להעמקת הקשרים עם פקיד הסעד ולקבלת משוב על המשך תהליך הטיפול בילד, וכן ביחס לצעדים המשפטיים שננקטו, אם ננקטו.

טז. מעקב - האחריות למעקב אחר העולה בגורל הדיווח מוטלת על המנהל או על העובד שהמנהל מינה לצורך כך.

יז. כינוס הצוות הבין-מקצועי - לאחר חשיפת אירוע התעללות בילד על הצוות הבין-מקצועי של בית-הספר להתכנס, לדון במקרה, ולהחליט על כיווני פעולה ועל המשך מעקב במסגרת החינוכית. לעתים, יהיה עליו גם למפות מעגלי פגיעה (הילד הנפגע, הילד הפוגע, הילדים

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

יח. הגנה - זאת לדעת! המורה מוגן מפני כל תביעה נגדו. לא חלה עליו כל חובה גם אם
חשדו יתגלה כטעות. וזאת, אם לא הייתה לו כוונת זדון לפגוע במי מבני המשפחה.

אירוע כשלים

לפניכם תיאור אירוע מחיי בית-הספר. קראו אותו בעיון, סמנו את כל הכשלים התפקודיים שתמצאו בו באמצעות קו, וציינו אותם במספרים עוקבים.

למנחה:

- ברר עם המשתלמים - מתוך הקריאה מה מעורר אצלכם סימני שאלה? יש לקיים דיון על סימני השאלה והכשלים שנחשפו על-ידי המשתתפים, כי למעשה אלה הטעויות שלהם.
- עליך להוסיף ולציין טעויות שכיחות שהמשתתפים לא הזכירו.
- בתום הדיון עליך לסכם יחד עם המשתתפים מהי ההתערבות הנכונה באירוע כזה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

האירוע:

יוסי הוא ילד שובב. לעתים מזומנות הוא מגיע לבית-הספר כשעל גופו פצעים וחבורות שונות. אביו של יוסי אינו חי עם המשפחה ואין עמו קשר. מיכה אחיו בן ה-16 נתפס בבית כאבי המשפחה. באחד הימים הגיע יוסי לבית הספר עייף מאוד ונראה מאוד לא מרוכז במתרחש. בשיחה עם המחנכת מתפרץ יוסי בבכי ואומר: "נמאס לי כבר לחיות, נמאס לי ממיכה". לשאלתה של המחנכת "מה קרה?" הוא אינו מפרט אך אומר שמיכה נוגע בו בכל מיני מקומות בגוף, עושה איתו דברים לא יפים ומאיים שאם יספר למישהו הוא יכה אותו. יוסי מבקש מהמורה לא לספר את הדבר לאף אחד, והמורה מבטיחה לו לקיים את בקשתו וכמובן לעזור לו ככל האפשר.

בסוף היום מזמינה המחנכת את אמו של יוסי לשיחה. בשיחה היא מסבירה לה כי יש משהו לא טוב שקורה בין מיכה ליוסי. האם פורצת בבכי ואומרת שהיא לא יודעת מה לעשות וגם היא מבקשת מהמורה לא לספר לאיש. "אני כבר אסתדר עם זה בעצמי" היא מבטיחה.

בימים הבאים יוסי אינו מגיע לבית-הספר. כאשר הוא חוזר, מתרשמת המורה שמצבו הנפשי והגופני החמירו.

המחנכת מתייעצת עם יועצת בית-הספר, ושתייהן משתפות את המנהלת. לדעתה של היועצת צריך לחכות ולתת לאימא של יוסי לטפל בעניינים.

המחנכת טוענת שמצבו של יוסי הורע, וכי יש לדווח לפקיד הסעד.

לדעת המנהלת, היועצת היא זו שצריכה לדווח.

יום לאחר הדיווח לפקידת הסעד, מבקשת פקידת הסעד מהמחנכת לספר לה מה אמר לה יוסי, אך המחנכת משיבה שלא תוכל להיענות לה מאחר שהבטיחה ליוסי שלא לספר לאיש. "אני רק יכולה להגיד לך שלדעתי הילד נפגע נפשית ופיזית".

בסמיכות למועד זה מתקשר חוקר ילדים לבית-הספר ומבקש לבוא ולחקור את הילד במסגרת החינוכית בשעות היום.

המנהלת טוענת, כי עליה לקבל קודם לכן את אישור אמו של יוסי.

החוקר מגיע ומבקש להוציא את יוסי לחקירה מחוץ לבית הספר. מנהלת בית הספר מסרבת לאפשר זאת ללא ידוע אמו של יוסי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

יומיים לאחר מכן, מתקשר גם פקיד הסעד למנהלת בית-הספר ומבקש ממנה לזמן ישיבה של כל הגורמים המכירים את הילד לצורך איסוף מידע והיוועצות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

כלי עזר לעבודה אישית וקבוצתית

סימון הכשל (מספר הכשל)	מה לא תקין?	מה היה נכון לעשות?
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

טבלת כשלים מלאה לשימוש המנחה

מס'	הכשל	הסבר
1	המחנכת מבטיחה לתלמיד לשמור בסוד את מה שסיפר לה.	אין להבטיח סודיות מכיוון שקיימת כאן חובת דיווח.
2	המחנכת אינה מקיימת את חובת הדיווח.	אנשי המקצוע וביניהם עובד חינוך וכן מנהל או איש צוות במעון או במוסד שבו נימצא קטין או חסר ישע – שעקב עיסוקם במקצועם או בתפקידם היה להם יסוד סביר לחשוב כי נעברה עברה בקטין או חסר ישע, בזמן כלשהו ולא דווקא לאחרונה, בידי האחראי עליו או על ידי בן משפחה שטרם מלאו לו שמונה עשרה, מחויבים לדווח בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה. הענישה הצפויה מאי דיווח – מאסר ששה חודשים. כפי שמציין חוזר מנכ"ל החדש, קיימת חובת דיווח גם על חשד לפגיעה של בן משפחה מתחת לגיל 18 ולכן יש לדווח על חשד לפגיעה של מיכה ביוסי לפקידת סעד.
3	המחנכת מזמינה את האם לשיחה.	במקרה כזה, של חשד לפגיעה על ידי בן משפחה, אחראי על הקטין או בן משפחה תחת גיל 18, אין לשוחח עם ההורים לפני קבלת אישור מפקידת הסעד.
4	המחנכת אינה מבררת מדוע יוסי אינו מגיע מספר ימים לבית הספר.	יש לבדוק את נסיבות ההיעדרות בטלפון ובביקור בית.
5	המחנכת משתפת את היועצת רק לאחר שעברו מספר ימים.	היועצות עם היועץ החינוכי והפסיכולוג נדרשת באופן מדי לאחר שמתעורר יסוד סביר לחשוב כי נעברה בקטין אחת מהעבירות המחייבות דיווח.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
www.education.gov.il/shefi

6	היועצת טוענת כי יש לחכות ולתת לאם הזדמנות להתמודד עם המצב בעצמה.	אין לחכות, לאחר שמתעורר יסוד סביר לחשוב כי נעברה בקטין אחת מהעבירות המחייבות דיווח יש לדווח על כך לפקידת סעד או למשטרה.
7	המנהלת טוענת כי על היועצת לדווח על המקרה לפקידת הסעד.	חובת הדיווח מוטלת על המחנכת מלכתחילה. עיין הסבר לשאלה 2.
8	המנהלת טוענת כי לא תוכל לאפשר את חקירתו של יוסי על ידי חוקר הילדים לפני שתקבל לכך אישור מהוריו.	החוק מאפשר חקירת תלמיד גם ללא ידיעת הוריו במקרים שבהם הורים או בני משפחה אחרים חשודים בפגיעה בתלמיד.
9	החוקר מבקש להוציא את יוסי לחקירה מחוץ לבית הספר והמנהלת מתנגדת.	החוק מתיר הוצאת תלמיד לחקירה למקום אחר כאשר חוקר סובר כי הוצאת התלמיד מהמסגרת עדיפה על חקירתו בתוכה ובלבד שהתלמיד לא יוצא מהמסגרת בניגוד לרצונו. הוצאת תלמיד מן המסגרת תיעשה רק לאחר שהחוקר עשה את כל אלה: • הזדהה בפני מנהל המסגרת או בפני אחראי אחר והודיע לו כי הוא מוציא את התלמיד מן המסגרת ומסר לו את פרטיו. • התייעץ עם עובדי החינוך והטיפול בתוך המסגרת, המכירים את התלמיד לאחר שהם שוחחו עימו, ביררו מה רצונו ושקלו את טובתו. • הסביר לתלמיד בלשון מובנת לו את מטרת הוצאתו מן המסגרת ואת הצורך בביצוע החקירה ובהוצאתו לשם כך מתוך המסגרת החינוכית.